V-dik évfolyam. 150-ik szám Kolozsvárt, csütörtök julius 6 1871

Előfizetési feltételek:
Egyre . . . . . 16 frt — kr.
Félévre . . . . . 8 „ — „
Negyedévre . . . . 4 „ — „
Havonként . . . . 1 „ 50 „

Megjelenik minden nap, ünnepi utáni napokat kivéve.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Monostorutcza a L. Bányai ház alatt.

MAGYAR POLGÁR

POLITIKAI NAPILAP.

Hirdetési díjak.
Ötször hasábozott sor ára 6 kr. Bélyegdij minden hirdetésből 30 kr. Nagyobb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadó-hivatal.

Fiók-kiadó-hivatalok:
Tordán: Retezár és Harmathnál.
Désen: Krémer Sámuel.
Enyeden: Vokál János.
Szamosujvárt: Csanak testvérek.
Kolozsvárt: Stein J. és Demjén L.
M.-Vásárhelyt: Wittich Józsefnél.

KOLOZSVÁR, JULIUS 5.

A „Magyar Polgár“ előfizetési feltételei.

Egész évre . .	**16 frt.**
Félévre . . .	**8 frt — kr.**
Negyedévre .	**4 frt — kr.**
Egy hóra . .	**1 frt 50 kr.**

☛ Hirdetéseket a legjutányosb áron elfogad
A M. Polgár kiadóhivatala.

Szemle.

(—n.) Galliciának van egy embere, a ki magában véve egy politikai rendszert képviselne, ha — elvszilárdsága megvolna hozzá. Gróf Goluchowszky Agenor — bizonyos mágnásainkkal versenyezhet a politikai meggyőződés és elvszilárdság hiányában. Megfelel azoknak a gyászalakoknak, a melyeket megismertünk a provisoriumok idejében, melyek az intéző szerepet viszik ma is a nemzet politikai élete lomtárában: a magyar felsőházban, s csak az imént koholták a „depravátió“ szavát és vádját, alkalmazván azt uj fejszevágásként arra az ágra, melyen állanak, a mely korhadt, kivénült a mai korból s csak a traditió hitvány szálán fityeg még a nemzet nyakán, gáncsot vetve egy egy szabadabb lépésnek — de reméljük: gáncsot vetve már csak ideig óráig. Ez a Goluchowszky ur a bécsi lapok szerint Galiczia helytartójává fog kineveztetni, bévezetendő az uj aerát, a melyet a Hohenwarth kormány concessioi Galiczában inauguráltak. Kapcsolatosan e hirrel szóba hozatott az államfő utazása is, mely egyszer a kivitel küszöbén állott már, de kivitele — az egyik rész állitása szerint — a kiegyezkedés lehetetlenségén, mások szerint az akkor tájban kitört spanyol forradalom kitörésén mult. Legyen ez bár miként, nekünk ugy tetszik, hogy Galiczia kielégitése ugyan azon phasisokon készül keresztül menni, a melyeket mi magyarok az octoberi diploma és 1867 között megfutottunk.

Ha van személy, mely azonos az experimentatió folytatásával, ugy gróf Goluchowszky bizonyosan az.

A cseh kiegyezést illetőleg mind e mai napig semmi biztos hir nem létezik s Rieger organuma rendre meghazudtolja a lapok sejtelmeit. Ennélfogva a „Vaterland“ azon reménye, miszerint Rudolf koronaherczeg utazása összeköttetésben állana a nemsokára bekövetkezendő koronázásával a királynak, még több mint problematicus, mert alapja: az alkotmány gyökeres revisiója és illetőleg megalapitása még távol van realisatiójától. A kormány huza-vonogatásai itt is a régi experimentatió utján haladnak, azon az uton, a melyben eddig mindig és mindennel elkéstek.

Az európai sajtó még mindig a franczia állapotok fejlődését kiséri kiváló figyelemmel, és a longchampsi hadiszemle a nagy kölcsön fényes eredményével, továbbá Gambetta magatartása, ki nek Bordeauxban tartott beszéde képezi zsinormértékét, képezik a nap eseményeit, a combinatiók anyagát. A hadiszemle eddigi hirek szerint 120 ezer embert egyesitett, tüntetés nélkül komoly hangulatban folyt le; a számtalan nézők tömegéből csak Franczia ország és a köztársaság éltetése hangzott Thiers és a sereg felé. Ez és a kölcsön gyors aláirása sok bizalmat öntött a nemzetbe. E bizalom egyelőre a „megtorlás“ szavát is hangoztatja, de a csillapitó hangok napról-napra szaporodnak, daczára annak, hogy Thiers bizonyos elbizakodott hangokat hallatott utolsó beszédében. Gambetta — ugy látszik — hivatva van arra, hogy régi politikai álláspontját és befolyását ismét elfoglalja, erélyessége, becsülete, éleslátása személyében jó vezért biztosit a radikalis pártnak, jó támaszt a köztársaságnak.

Bordeauxi beszédével bebizonyitotta, hogy tudja magát mérsékelni, midőn a haza java követeli. A monarchisták machinatiójával szemközt, Gambetta nem tehetett mást, minthogy a mostani kormányt elismerje és támogassa, mert ez az egyetlen — bármi gyenge — garantiája a köztársaság fennmaradásának.

Victor Emanuel bevonult Rómába, s az olasz egységnek e fontos momentumát Flórencz és Róma egyiránt megünnepelték.

A clericalis sereg, mely csodát várt az égtől, oly csodát, mely az olasz királyt a bevonulástól örökre elüsse, nagyban csalatkozott, — ebbeli szent meggyőződésével pedig a hivek előtt igen profán kudarczot vallott. A szent atya a csoda kimaradása feletti fájdalmában Corsica szigetére készült, de az elhatározás órájában fontolóra vette a dolgot és — megmaradt.

Táviratok a külföldről.

Bécs, jul. 3. Oroszország Konstantinápolyban azon kéréssel lépett fel, hogy Amerikában vásárolt uj hajói bocsáttassanak át a Dardanellákon.

Bécs, jul. 3. Az Oestrr. Corr. megczáfolja a hirt, hogy a „Nürnb. Anz.“ a sajtóalapból megvásároltatott volna.

Bécs, jul. 3. A mai „Abendp.“ megczáfolja a mai „Tagebl.“ azon állitását, hogy Holzgethan pénzügyér rokonságban állana Deimel pénzügyi főtanácsossal.

Flórencz, jul. 3. Tegnap több városban nagyszerü örömtüntetések fordultak elé a királynak Rómába történt bevonulása alkalmából. — A Liberta szerint az osztrák és angol követek is megérkeztek Rómába.

Berlin, jul. 3. A koronahg. nejével hallomás szerint holnap Angliába indul. A császár Besseldorf szárnysegédet tegnap Emsbe az orosz czárhoz küldötte.

München, jul. 3. Az ó-katholikusok intéző kedő bizottsága f. hó 1-én a kormányhoz benyujtott folyamodványában kéri, hogy München egyik katholikusok temploma minden az isteni tiszteletthez szükséges tartozékaival és jövedelmeivel együtt Fridrik tanárnak s az ehez csatlakozandó katholikus papoknak kizárólag adassék át egyházi functióik teljesithetése végett. Egyszesmind pedig utasittassanak az egész országban a kath. lelkészek, hogy midőn a cath. házasulandók pusztán szenvedőleges közreműködésöket kérik ki, azt vonakodás nélkül megadják.

Hogyan lehetne megtörni az ultramontán papság tulhatalmát?

(Folytatás és vége.)

A papok hatalma alatt levő iskolákban keresendő a papság tulhatalmának egy másik fő oka. —

A hierarchia egészben, mint pedig egyes részeiben a legszigorubb absolutismus megtestesülése, s nem helytelenül lehetne e részben a római pápát az ókor egyik perzsa királyához, az egyes püspököket annak satrapáihoz hasonlitani. —

Vakon engedelmeskedik az alattvaló elöljárójának, kitől tökéletesen függ. Az alpapságnak moczczani sem lehet, ő azt teszi mit püspöke tőle követel, s nem csak ő maga teszi azt, hanem az öt követő köznép serege is. —

Minden ellenséggel szemben a papság egy borzasztó phalanxot képez, nemcsak a hit, de, és még inkább a politika terén is. —

A nőtlenség fogadása által tökéletesen el van a pap különitve a világtól, kit a családi élet szabad élvezhetéseért csak irigyel. —

Ha találkozik közöttünk — és van is istennek hála! valóságos szabadelvü ember, ki elég merész elöljárójának megtagadni a vak engedelmességet azt az elöljáró és saját társai is üldözőbe veszik, ennek a világ oltalmat, segédkezet nem nyujt, ennek el kell vesznie. —

Ennek napjainkban sok példáját láttuk.

A politika terén is ezeknél fogva a papi párt a legszigorubb figyelmet fejt ki s azért tartani lehet tőle annál inkább, mert a pártfegyelem az előhaladás emberei között igen laza és ők magok magok között falják föl egymást.

Föltéve, hogy a papok ép oly szükségesek, mint maga a vallás (?) meg kell nekiek engedni az őket megillető állás elfoglalását és megtartását; a mint azonban a társadalom, az állam mindazokat ellenségeinek tekinti, kik az ő auctoritását fenyegetik, ugy köteles a papi tulhatalmat is megtörni és őket az illető korlátokba szoritani. Ezt tennie kellene az államnak a nép bár melyik osztályával szemben, miért ne tehetné a papsággal is? És ezen kaszt nem is kiabálhatja szokása szerint, hogy megtámadtatik: az állam magát és az alpapságot védi midőn az egész kasztnak elve szi mérges fullánkját.

Hogy történhetik meg ez hazánkban?

A pap, a herceg primástól kezdve le az utolsó segédlelkészig, nem a hivek ura, hanem ezek által tartott, ezek vagyonából elő szolgája a hiveknek, s mint egyéb hivatalnok szolgája egyszersmind az államnak is. A mint minden társulat minden község, minden állam világi szolgáinak fizetését meghatározza: ugy szükséges hogy kormányunk és honatyáink is a papok jövedelmét, fizetését reguláza maga, még pedig azért maga a a kormány és országgyülés egyelőre, mert a magyar katholikusság még mindig saját papjai zsarnoksága alatt nyögvén, ezen munkára saját érdekében nem való. —

A katholikus hierarchia által jogosan és jogtalanul birt javak stb. hazánknak egy tetemes részét képezvén, ama szabályozásnál nemcsak a katholikusságnak, hanem az országgyülésnek és királynak is döntő befolyása legyen.

Öszpontositassék a kath. egyház vagyona hazánkban, határoztassék meg minden egyes kath. papnak ezen vagyonboli rendes jövedelme, forditassék a fölösleg katholikus iskolákra.

Nem szabad azon égbekiáltó aránytalanságot továbbra türni, hogy pl. egy egy püspök százezerekkel rendelkezzék, mig egy egy segédlelkész évenként 60, szóval hatvan forintot kap! Krisztus urunk és hivei nem voltak néha képesek nehány dénárnyi vámot fizetni, most utódjaik a világ nagyjaival vetélykednek a dúsgazdagságban! Ez nem megy! A legutolsó káplánynak legyen méltóságához és teendőihez mérve legalább 600 frtja; hisz egy szegény káplány többnyire többet dolgozik mint 10 püspök. Ha egy minister, ki éjjel nappal dolgozik, beéri évenként nehány ezer forinttal miért ne volna egy ily összeg elég egy főpapnak is, ki nagyobbára henyéléssel töiti napjait?

Mindezt rendezze egyelőre a kormány és az országgyülés, később a katholikus hiveknek egy organuma, melynek tagja — de nem vezetője — pap is lehet.

Igy a katholikus vagyon valóban a katholikusoké és nem leend majdnem kizárólag a főpapságé, mely a legtöbb esetben nem forditja azt a legjobbra, más részt pedig ki volna facsarva a haladás elleneinek kezéből egy igen veszedelmes fegyver, az anyagi hatalom. —

Az iskolát tökéletesen el kell különiteni az egyháztól vagyis a tanügyre a papságnak semminemü befolyása nincsen, tanitók és tanárok nem neveztetnek s nem függenek a püspököktől és plébánosoktól a felekezeti iskolákban sem, hanem a hivek organumától, bizottmánytól, melynek tagja ugyan lehet a püspök vagy plébános, de elnöke nem. Az iskolában előadja az illető lelkész a hittant, egyebet csak akkor, ha erre minősitve van mint tanitó vagy tanár, és ellenőrzés mellett, mert egy bécsi ultramontán (világi) egyetemi tanár szerint „még a számtant is lehet katholikus vagy „zsidó“ szellemben előadni“ (!) Azt a sok ünnepet mind át kell tenni a vasárnapokra: ez a nemzetgazdászatra nézve szintugy mint a közerkölcsre jótékony hatásu: egy ünnep többet árt a közerkölcsnek mint száz mives nap.

A papok az oktatásnak őket nem illető részére nézve való kizáratása ujból egy veszedelmes fegyvert zárt ki az ultramontán papság kezéből.

De erre nézve legfőbb dolog az, hogy minnél több, minnél jobb felekezetnélküli iskolánk legyen, honnan eo ipso ki van zárva a papság káros befolyása. Minél általánosabb a miveltség, felvilágosodás, minél szilárdabb a köznépnél is az emberi méltóság érzete és tudása, minél szabadelvübb leend, minel inkább közeledik alkotmányunk a köztársasághoz: annál inkább veszit mindenek született ellensége, az ultramontán bigott papság teréből, a nélkül hogy a vallás csorbát szenvedne.

Mi a katholikus egyház szervezetét illeti, ebben is nagy és örökös veszély fenyegeti a haladást, és az a baj, hogy azt kormányilag megváltoztatni alig lehet. —

Hazánkban magának az alpapságnak kötelessége és saját érdekében fekszik oly változtatásokat inditványba hozni, azokat követelni, melyek alkalmasak arra, hogy az alpapságot megszabaditsák a főpapok zsarnoksága alól, más részt pedig közelebb hozzák a hivekhez. —

A mig a kat. egyház Rómától, vagy is inkább az ottan uralkodó jézsuitáktól, függ, addig az alpapság sorsán segitve nem leend s az állam kénytelen ezt is, mint az ellenséges püspökök kezében levő eszközt, ellenségének tekinteni. —

Fentartatván a római pápa szellemi elsőségét, magyar nemzeti kath. egyházat kell képeznünk, a papi nőtlenség absurdumát eltöröllünk és minden egyes községnek szabadságot adnunk papját választatni. —

Ezek volnának nézetünk szerint azon módok melyek alkalmazása által a papság, de főleg a

Uj „Erdélyi Muzeum.“

A jövő háboruja.

Angliát, hatalmas fejlődésének elszigeteltségében, nem igen háborgathatják a jövő esélyei, Az angol sajtó ennek daczára mégis kiváló kedvtelléssel fordul a jövő homályos ködfátyolán előtünő képek felé. Egy közelebbről megjelent szellemdús munka, Maguire „Next generaiton“-je az utánunk következő nemzedék társadalmi életét mutatja fel érdekesen szinezett képekben. Közelebbről meg a komoly „Times“ is ráadta ősz fejét egy harczias visio közlésére a jövőből, melynek czime: „A második armada — egy lap a jövendőbeli történetből.“ Olvasóinkat bizonnyára érdekelni fogja e politikai látomány itt következő rövid vázlata;

1871-ben, nemsokára a német-franczia háboru befejezése után, rémitő nyugtalanság vett erőt az angol népen; attól tartottak az angolok, hogy a győző saját függetlenségük ellen is támadást fog intézni. A kor emberei nem tartottak semmi veszélytől. De a bölcs emberek nem ritkán bámulatosan nagy csalódásukban ringatják magukat. Három év eltelt, és Angliát mi baj sem fenyegeté. Három év mulva azonban kitört a vész. Egy liga alakult Anglia leverése és szétdarabolása végett; a század legnagyobb strategája büszkén jelenté ki, hogy Páris bevétele után Londoné csak gyermekjáték.

Két oldalról támadták meg Angliát: egy amerikai hajórajjal, melynek a fénieket kellett fellázitani; és az egyesült hatalmak hajóhadával, melynek feladata volt Suffolk mellett partra szállani. A hajók 150—200,000 embert hoztak magukkal. A csapatoknak kiszállitására — a legnagyobb stratega véleménye szerint — hat órányi idő elégséges lett volna. Ez volt az armada terve; de a valóságban nem igy történt. Anglia az 1871—1874 közötti évet nem vesztegeté el teljesen. A partokon számos védmü helyeztetett el, s a szükséges vasuti összeköttetésekelő állittattak. Az armada közeledtével az angol hadsereg a fenyegetett pontra sietett, s mesterségesen vont árkok mögé rejtőzve várta be az ellenséget, mely sejtelmével sem birt a reá várakozó balsorsnak.

Rettentő mészárlás kezdődik; a cambridge i és walesi herczegek a bátorságnak és hősiességnek csodáit hajtják végre. Utóbbi daczára a Balmoralból érkezett parancsnak, egy huszár-ezred élén személyesen kiteszi magát az ütközet veszélyeinek. Az angol csatornai flotta is megérkezik, melynek parancsnoka idejéu értesitve, két hajót az amerikaiak szemmel tartására küldött, fő hajórajával pedig az ellenségre rohant. „Sauve qui peut!“ meneküljön a ki tud — ez most az ellenség jelszava. A foglyok tömegesen hurczoltatnak el, közöttük herczegek is. A század legnagyobb stragegája uszás által igyekszik menekülni, de kimerülvén, hasonlóképen foglyul ejtetik. stb.

A rettentő csata leirása egészen elrémitett... Szerencsénkre a „Times“ nyomban következő másikk czikke eloszlatja az aggodalmat, kifejtvén, hogy az egész csak tréfa, s hogy a németek, a szárazföld leghatalmasabb s legharczképesb nemzete, Anglia irányában teljesen békés hajlamokkal viseltetnek. A city-lap visiójából azonban még igy is elég tanulságot vonhat ki — Anglia!

M. A.

Hogyan ismerkedett meg Heine Mathildjával.

(V. M.) A lótoszvirágról, keleti fenyőről és indiai pálmáról álmodozó költő egy este Páris legnépesb boulevardján sétált, a nélkül, hogy a mellette föl es aláhullámzó néptömeget figyelemre méltatta volna. De bármi foglalkoztatta is szellemét e perczben, szeme eleintén akaratlanul, később pedig kéjérzettel nyugodt meg egy fiatal alakon, mely félig falusiasan, félig városiasan öltözve, állt egy vendéglős kirakata előtt és bámulta az ott fölhalmozott tárgyakat.

Arczának kinyomata és egész tartása, melyet e prózai tárgyak szemléléséénél tanusitott, arra birták Heinét, hogy e falusi szépséget közelebbről is megtekintse. A leányka, ki különösen a fáczánt és a borok mögül előkandikáló hosszu pezsgős üvegeket szemlélte, nem vevé észre Heine közeledését. Nem csak kiváncsiságból nézte a leányka a sok jó ennivalót, hanem étvágyból is. Heine gyanitá ezt, s miután a kiváncsiság nagyon ingerlé, végre azt a kérdést koczkáztatá, vajjon ő a kiállitott tárgyak közül melyiknek adná az elsőséget? E kérdés legkevésbé sem hozta a lánykát zavarba, és bár nem válaszolt, ujjaival oda mutatott a pezsgös üvegekre.

— Tehát — mormogá Heine — a bor szeretete büvölte le ez ártatlan leányka szemeit, és mialatt mélyen szemeibe nézett, azt gondolá magában, ez még nem igen tudja e kábitó ital hatását. Erre Heiné még nehány kérdést intézett a leányhoz az ételekről, és miután kiválaszták a legszebb és legjobb ételeket, a költő meghivta a leánykát vacsorára, de nem a vendéglőbe, hanem saját szerény lakásába.

Utközben elbeszélte a leányka, hogy nagynénje Párisba küldé bevásárlásokat tenni, és hogy mily benyomást tettek reá a különféle látványok. Heinét mind jobban megbüvölte Mathild gyermeteg kedélye. Miután mindent elkészitett, asztalhoz ültek, és Heine minden ételt külön magyarázott meg a leánykának.

Lassan-lassan más fordulatot vett a társalgás; kés és villa pihentek, a leányka pedig feszült figyelemmel hallgatta Heine beszédét; csak nagy időközökben emelé ajkaihoz a habzó poharat. A Letheital, vagy Heine szavai egészen elfeledteték a leánykával, hogy már késő éj van, és hogy a nagynéni bizonyára haragudni fog, mivel oly sokáig elmarad. Heine csak beszélt, és minden szava egy-egy költemény volt; Mathild pedig ballgatott, és mindig jobban beletévedett a varázsba, mely öt körülhálózá, mert noha föl nem foghatá egészen a költő szellemét, mégis ösztönszerüleg érzé szellemi nagyságát. Legyőzetett.

Az órák elrepültek, és reggel lett. Csak most tünt föl a lányka előtt helyzetének szokatlansága. A félelem könyeket sajtolt ki szeméből, és Heine szép szavai nem voltak többé képesek öt megvigasztalni.

Egy percz, és a költő elhatározottan szólt:

— Mathild, maradjon ön nálam, mindig, örökké! Nagynénje, de sőt senki sem hinné el, hogy épp oly ártatlanul hagyja el e szobát, mint a hogy belépett. Most már jobb, ha ittmarad!

Mathild nem sokáig habozott. Könnyes szemekkel, de mosolygó ajkkal fogadá el Heine ajánlatát. A fiatal leányka nem tudta magának ama varázst megmagyarázni, melyet ez idegen ember gyakorolt rá, kit vaktában követett, és a kinek szavai szivében oly hü viszhangra találtak.

Heine sem tudta magának megmagyarázni, hogy Mathild mi által büvölte öt el. Épp ugy csodálkozott, mint a leányka. Elég az hozzá, hogy egymást forrón szerették.

Nehány együtt töltött hét után Heine növeldébe adta Mathildot, de az üde, virgoncz lénynek nem tetszett az ott uralgó pontosság, rend és szigoruság; különösen a tanulás nem volt inyére. Hozzászokva a szabadsághoz, mint madár a levegőben, a növeldei élet mindig kiállhatlanabb lett előtte, és ha Heine elment megnézni, hogy mit tanult a héten át, akkor volt mit hallgatnia: a tanitók panaszkodtak a leányra, Mathild pedig könyes szemekkel kérte: vinné már el e gyalázatos helyről! De nem csak onnét, hanem más növeldékből is eltávozott, mert nem birt hozzászokni az ott uralgó pontosság- és szigorhoz. Időközben Heine magához vevé Mathildot, s akkor ismét a vig és virgoncz leányka lett. Dalolt, ugrált egész nap.

Később nőül vette, s gyönyörü költeményeket irt hozzá. Mikor pedig a költő meghalt: megsiratták sokan, de senki oly szivéből, mint Mathild.

(F. L.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

főpapság befolyalma megtöretvén, a papság nem ellensége, hanem barátja lenne a hazának, nemzetnek s a józan előhaladásnak.

Y. Z.

Külföld.

A franczia pótválasztások a nemzetgyülésbe be vannak fejezve s noha azt rebesgették, miszerint a választók tömegesen távol fogják magokat tartani a választási urnáktól, arról értesülünk, hogy mind Párisban mind vidékén jelentékeny részvevés mellett folytak le a választások. Párisban mint halljuk, az utólsó pillanatban egyesültek a különböző választó bizottságok s a republikánus unio névsorát fogadták el mindannyian, a beiratott választók száma pedig 389,775-re ment a fővárosban. A mint az eddig tudomásra jutott részletekből kivehetjük, a mérsékelt republikánus párt van általános többségben, a végeredményt azonban tüzetesen még nem lehet tudnunk.

A franczia kormány a csaknem öt milliardra menő kölcsönösszeget, melyet a legujabb aláirás eredményül felmutatott, ha az aláirók belenyugosznak nem szándékozik redukálni. Jules Favre közeli lemondása alaptalan hirnek bizonyult be s a külügyéri tárcza semminemü változáson nem fog keresztül menni. Thiers e hó elsején nagy vendégséget adott, melyre az orleansi hgek is hivatalosak voltak.

Rouenban zavargások fordultak elő s a nép kövekkel dobálta a porosz katonákat, mire Manteuffel kijelentette, hogy ismétlés esetében fegyveres megtorlással fog felelni.

Victor-Emanuel, Olaszország királya, tegnap vonult be uj székvárosába, Rómába, a nép határtalan lelkesedése között. Megérkezéskor a koronabg., a római polgármester, a miniszterek, az országos képviselők s a parlament elnökei által üdvözöltetett; az ünnepi fényben uszó utczákon sorkatonaság és nemzetőrség képezett hosszu sorfalat, váltakozva a különböző testületek és czéhok küldöttségeivel. A német, svéd, török, holland, orosz, spanyol és amerikai követek szintén Rómába kisérték a királyt.

A király a Quirinalba érvén a nép lelkesült éljenzésére több izben megjelent az erkélyen, majd a küldöttségek szünni nem akaró hosszu sorának üdvözlését fogagta. Később a lövész ünnepélyt nyitotta meg. A nagy udvari ebédre az egész diplomatiai testület hivatalos volt.

IX. Pius a pápa-király a „piemonti" nem bitt megjelenésére ugy látszik minden áron oda akarta hagyni „fogságát" s elfogadni a franczia kormány által Corsica-szigetén felajánlott vendégszeretetet, azonban mint hirlik Bismarck figyelmeztette a franczia kormányt, hogy a jezsuita had Corsicán leendő letelepülése mind Olaszországra nézve kellemetlen, mind magára a franczia kormányra nézve hátrányos lenne; igy aztán Thiers visszavonta ajánlatát.

A „M. Polg." eredeti távirata.

Feladatott Pesten julius 5-én *10* óra 40 p. d. e.
Érkezett Kolozsv. julius 5-én *11* óra 50 p. d. e.

Párisban a radikális republikánusok választattak meg, köztük Corbon, Gambetta. A vidéki választásoknál is legtöbbnyire mérsékelt köztársaságiak választattak, köztük van: Faidherbe, Cissey tbk, Denfert és Laboulaye is. Vienne császárpártit választott.

Franciaország ujból 100 millió tallért fizetett le. A nemzetgyülés elhatározta, hogy a követek csak tiszteletbeli hivatalt vállalhatnak.

Bismarck Varennebe utazott.

A „M. P." távirata a bécsi börzéről. juli. 4. 5% Metaliques 59.40 frt. 59.35 — 5% nemzet kölcsön 68.90 — 1860-diki államkölcsön 101.20. Bankrészvény 774. — Hitelrészvény 288.50 — London 122.55 — Ezüst 120.65. — Cs. k. arany 5.78 — Napoleondor — franc 978/10

Földtehermentesitési kötvények Magyar 80—. — Temesi 78.—. — Erdélyi 76.50. Horvát 85.75.

HIRHARANG.

⁂ **A lerakandó gázcsövekért** végig turkálják a város minden utczáját. Vajjon gondoskodva van-e arról, hogy ha az ásatások alkalmával elöfordulnának érdekesebb leletek, faragványok, pénzek, eszközök, ékszerek stb., hogy azok a hatóság és ne romboló kezek közé kerüljenek. A muzeum azt hisszük, erre is kiterjeszti figyelmét. Megérdemli.

— **Tordán**, vasárnap, julius 9-én adandó, s már jelzett hangversenyben Reményi Ede következő müsorozatot fogja Ploteényi Nándorral együtt játszani: 1) Hegedü-ábránd, saját szerzemény. 2) Eszményitett magyar népdalok. 3) Hegedü-kettős, szerzé Spohr Lajos. 4) „Pásztorok a jászolynál", Liszt Ferencz „Krisztus" czimü oratoriumából. 5) Romance, Beethowentöl. 6) Rákóczy-ábránd, Reményitöl. Kezdete 8 órakor.

⁂ **Junius 4-én** délután 3 és 4 óra között Szamosujvárt nagy vihar dühöngött. Több épület zsendelyes fedelét nagy táblákba vetette az utczára, a várfedél vaslemezeit felszakgatta, s mint valami rosz papirt hajtogatta fel a tetöre. A fák sokat szenvedtek.

⁂ **A hamisbankó** készitésért elfogott Ackermannak tegnapelött foglaltatta le a rendörség egy postai csomagját, melyben vegytani szerek voltak. A csomag megrendelés következtében Bécsből érkezett. Ugy látszik ez is a bankógyártáshoz kellett, de egy kicsit megkésett.

⁂ **A hirlapirók** nyugdijegylete érdekében Jókai Mór ma gyülést tartott Pesten. Részünkről siettünk üdvözölni sürgönyileg a gyülést, bejelentve lapunk szerkesztőjét 100 frttal az alapitók közé. Hogy e szép és nemes czél minél előbb és biztosan életet nyerjen, szükséges volna a magyarországi hirlap szerkesztők és irók szövetségére. A napilap szerkesztők a pesti központban önkéntesen felajánlhatnának évenként 100 forintot, a vidékiek 50-et, a heti lapok szerkesztői a központban 50, a vidéken 25 frtot. Azt hisszük nagyon kevés lenne azoknak a száma, kik kihuznák magukat ez önkéntes adózás alól. Ha a sajtó emberei permanens harczban élnek egymással, ez egy pontnál szivesen és békében találkozhatnak. A helybeli irók e kérdésben szintén tarthatnának egy gyülést. Valamelyik idösb journalistának kellene összehivni e gyülést, még pedig minél előbb. E gyülés feladata lenne, minden kitelhető eszközzel támogatni a központ müködését, s hatni a vidékre is, hol számos tekintély csatlakozását várhatni.

⁂ **A kolozsv. lyc. főtanodában** a folyó évben előadott katonai tudományokból az évi vizsgák f. hó. 29-én és 31-én fognak a kirendelendő bizottság előtt megtartani; mindazok tehát kik ezen emlitett tudományokból a vizsgát letenni szándékoznak, — szabályszerü előjegyeztetés végett f. hó 26-ig a főtanodai igazgatóságnál magukat jelenteni kötelesek.

(o) **Germanisatió**, de nem olyan, a minöt valaki az Orbán kávéházról irt, hanem a valóságos germanisatió a „N. fr. Presse" ben olvasható. A delegátió tárgyalásainak leirásában minden szónok neve és titulusa compact betükkel figurál, ezek között „Reichsminiter Freiherr von Lónyai."

(**ma.**) **A katonaság részéről** az iránt tétetvén panasz, hogy az erdélyi részek némely havasi állomásainál kiszolgáltatott kétlovas elöfogatoknak a szabályszerü tiz mázsa sulylyal leendő megterheltetése ellen a fuvartulajdonosok részéről nehézségek merültek fel: ezeknek jövendőbeli elháritása végett a kir. biztos figyelmezteti a hatóságokat, s általuk az átvonulási állomásokon levő fuvarbiztosokat az elöfogatokkal megjelenő gazdák és szolgák értesittetése végett, hogy a régebben használt első és második osztályu elöfogatok már 1860-ban megszüntetvén, az erdélyi részekben is, mint Magyarországon, az egyszerü kétfogatu fuvaroknak rendes használhatása, s azoknak az eddig egyenként kimérve volt három személy vagy öt mázsa teher helyett hat személyig vagy tiz mázsáig megterheltetése elrendeltetett, fizetésök pedig minden ló s mérföld után 26 krral oly módon állittatott meg, hogy mindazon esetekben, hol a kétfogatu fuvarra meghatározott teher két lóval nem szállitható, minden ráfizetés nélkül egy harmadik, s esetleg egy negyedik ló vagy marha fogandó be. Hol a kiállitandó szekerek oly keskenyek és gyengék, hogy három vagy négy ló elöfogata mellett sem birnák meg a tiz mázsát, nem marad egyéb hátra, mint egy szekér helyett minden felülfizetés nélkül két ily kétfogatu szekeret kiállitani.

(**ma.**) **A tartalékosok** fegyvergyakorlata az idén minden ezred hadkiegészitő kerületi állomásán szept. 6—25-ig fog megtartatni. Erről a kir. biztos az erdélyrészi törvényhatóságokat oly felhivással értesiti, hogy az e fegyvergyakorlatra az illető hadkiegészitő s tartalék parancsnokságtól névszerint behivandó legénységet a behivási parancsról idejekorán értesitsék s figyelemmel legyenek arra, hogy az illetők a kitüzött időben állomáshelyeiken pontosan jelenjenek meg; általában pedig a katonai hatóságokat intézkedéseik végrehajtásában hathatósan támogassák, s ez ügyben a tavalyinál több pontosságot tanusitsanak. Mindenki saját jó ruházatában tartozik megjelenni, s a foglalóból megszerzett eszközöket is köteles magával hozni. Ki igazolás nélkül épen nem, vagy elkésve jelentkezik, husz nap helyett négy heti szolgálatra fog szorittatni. Ki betegsége vagy családi viszonyai miatt nem jelenhetik meg, ez iránt folyamodványát a gyakorlat kezdete előtt legalább 8 nappal a hadkiegészitő kerületi vagy tartalék vadászszázad parancsnoksághoz — orvosi, vagy az otthonlét szükségességét igazoló, s hatóságilag ellenjegyzett bizonyitvány kiséretében — benyujtani tartozik.

(o) **Valami sajtószabadság** félét találunk a „N. Fr. Pr."-féle julius 2-iki tárczában, melyben az illető levelező Straubing városáról irva, megemlékezik egy történeti tragœdiáról, a mely e városban történt. Itt ugyanis Ernő herczeg a Dunába dobatta Bernauer Agnest, kinek büne mindössze csak az volt, hogy egy herczeget szeretett és nőül ment hozzá. A levelező e mult idövel szembesiti a jelent, s ugy találja, hogy ez nagyban javult, mert most csak számüzés éri a herczeget, a ki egy polgári növel lép házasságra. Ez Henrik főherczegre vonatkozik, a ki elvette Hofman kisasszonyt, a színésznőt, most pedig a Svájczban éli számkivetése napjait. Ez a levelező megjárta volna ezelőtt csak egy pár évvel is.

(o) **Rudolf** koronaherczeg utazást tett Ploschkowitzba Ferdinánd császár meglátogatására, innen Possenhofenbe indul.

(o) **Morse** tanár, a távirászat felfedezője, ritka örömben részesült a napokban. Az öröm abban állott, hogy jelenlehetett azon emlékszobor leleplezésén, a melyet New Yorkban állitottak érdemei megörökitésére.

(o) **Sürgönylopás**. Az év elején nagy feltünést okozott a prágai „Pokrok" nak egy czikke, mely hét oly sürgönyt tett közzé, mely a lap által támogatott párt elleneitől eredve, Bécs és Prága között váltatott. E közlés által bebizonyitni akarta a lap, hogy a távirda-hivatal hütlenül elárulja a sürgönyök tartalmát. A szigoru vizsgálat most kideritette, hogy a „Pokrok" állitása csak ráfogás, mert a sürgönyök már másolatban adattak fel a távirda hivatalánál, a lopás vagy elárulás tehát a távirda hivatalon kivül történt. A távirdák igazgatósága e vizsgálat eredménye alapján leghatározottabban visszautasitja a reászort vádakat.

(o) **A déli vaspályán** Bécsben épitett uj indóház megnyilt, s hir szerint a berendezés ujitásai igen czélszerüek. Egy külön kijárat lehetetlenné teszi azt a kellemetlen tolongást, a mely különösen a málhakezelés által az indóházakban oly alkalmatlan szokott lenni.

(o) **A halászatnak** egy uj neme jön most divatba a külföldön. A borzasztó hatásu dynamit robbantó szernek egy-egy töltényét a vizre teszik, s meggyujtják. A felrobbanás ölnyi magasságra veti fel a vizet, s a halak részint elkábitva, részint halva maradnak a viz szinén. Prága mellett a császári rét bérlői e napokban folytatták e barbárságot, mely jollehet sok halat eredményez, de kipusztit mindent a nagy haltól le az ikráig.

(o) **A sülynek** gyógyszere akadt volna Amerikában. Az unio követe Ecuadorból legalább azt jelenti, hogy ott egy Cunderanga nevü fa terem, mely e betegséget meggyógyitja. A gyógyhatás elég furcsán jött köztudomásra. Egy indiánus sülyben szenvedett s terhére volt feleségének; az aszszony a Cunderanga fát megfőzte s beadta férjének oly szándékkal, hogy a szerencsétlent megmérgezze, s ime, a férj a folyadéktól meggyógyult.

(o) **Az amerikai commis voyageur** mintaképe a vállalkozó szellemnek és üzleti furfangnak. Egy philadelfiai köfaragó megbizottja, ki leginkább sirkövekben „csinál", rendesen a fiatal özvegyeket keresi fel s ajánl sirkövet a felejthetetlen férj sirjára. Ha másként nem tud megegyezni, átengedi a sirkövet gyári áron, ráadásul pedig felajánlja az özvegynek szivét és kezét, s a vásár sikerül; de a commis voyageur csakhamar eltünik, mert furfangja még nem vergődött a polygámiáig.

(o) **Embertelenség**. Rieder György egy bécsi külvárosi lelkész a napokban neki vadult lovak által Ottakringben elgázoltatott s nehezen megsebesitve néhány járókelő által egy házba szállittatott. A rendörség erre oda rendelte a hernalsi betegvivöket, a kik megjelentek ugyan, de azon ürügy alatt, hogy az illető ház nem tartozik városrészükhöz, eltávoztak. Csak néhány óra mulva sikerült a szegény ember elszállitása a közkórházba. Nevezetes az, hogy az egész idő alatt nem akadt orvos, a ki a sebeket bekötötte volna.

(o) **Silezia** állitólagos felosztásáról minapi szemlénk emlékezett meg. Most Bécsben a nemzetközi „Correspondenz Bureau" helyiségében hivatalos kutatás történt azon távsürgöny eredetije után, mely e hirt legelébb meghozta. A sürgönyt nem találták meg.

(o) **A katonai zene conservatorium** csakugyan létre fog jönni még pedig Westermayer terve alapján. Székhelye természetesen Bécs lesz s a helyiség kiszemelése éppen folyamatban van. No csak tanulják meg aztán azt a jerichói marsot is, mely a várfalakat összeomlásra birja, hogy az a sok Generál Bum Bum ne kárositsa ezentul az államot azzal az ismeretes lőpor pazarlással.

(o) **Az öreg Moltke** a karlsbádi fürdőt használja; átutazása alkalmával a lipcseiek nagy kitüntetéssel fogadtak.

(o) „**Unser Fritz**" nem érte be a berlini diadalmenettel, hanem elment Hannoverába, hogy ott is bevonuljon. Azalatt Vilmos a sas „durch Gottes gnädige Fügung" roppant közönséges köszvény által üttetett el e dicsőség ismételt élvezetétől.

— **Az angol népszámlálás**, mely minden 10 évben szokott eszközöltetni, közelebb ment végbe az egész egyesült királyságban. E szerint Nagy-Británia összes lakosainak száma 31.463,480; ebből esik Angliára és a walesi herczegségre 22. 704,103, Irlandra 5.402,759 és Skótiára 3.358,618. A növekedés 1861 óta 2.637,884. Vallási tekintetben Irlandban van 414,933 katholicus 683,295 anglikán hitü 558,238 presbiterianus és 19,283 különböző vallásfelekezetü.

— **Livingstone**, a hires áfrikai utazó, dr. Kirk tudósitása szerint mult april hó 30-án Manewahban volt, mintegy 200—300 angol mértföldnyire nyugatnak Tangenikától. Livingstonet e helyre azon szándék vezette, hogy felkeressen egy nyugati tavat, melyről sokat hallott s mely vizét talán a Cazembe folyóból nyeri, s azt ismét Congoba vagy északra, a Nilus medrébe szolgáltatja. Livingstone Kirk szerint még csak a Tangenika forrását akarja felfedezni s aztán végképpen felhagy utazásaival s másoknak engedi át a további felfedezéseket.

— **A „Hon"-ban** Törs Kálmántól egy czikk jelnt meg, melyben a hirlapok bizonytalan helyzetét hiven ecsetelve inditványozza, hogy hirlapirói nyugdij-intézet alapittassék. Ez üdvös eszme mielőbbi felkarolását s megvalósitását nincs senki, ki ismerve a hirlapirók helyzetét, szive mélyéből ne óhajtaná. Az életrevaló eszme még tervvé sem érlelödött máris viszhangra talált; igy Dalmady Győző az alaptőke javára 10 frtot küldött be a „Hon" szerkesztőségéhez, Jókay Mór pedig B. Füredről megérkezvén, azzal köszöntött be a szerkesztőségbe, hogy mihelyt a „magyar hirlapirók nyugdijintézete" megalakul, azonnal belép az alapitók közé ezer forinttal. — A „Pesti Napló" pedig az ügyre vonatkozólag a következőket irja: „E lapok egyik szerkesztője több barátjával ép most egy kis füzet összeállitásán fáradozik, mely rövideden ismertetni fogja a főbb ilynemü külföldi egyleteket s egyszersmind alapszabálytervezetet közölne a pesti ilynemü egylet számára. Reménylik, hogy a füzet nehány hét mulva készen lesz, s aztán „kézirat gyanánt" közölni fogják iró társaikkal, a végleges megalakulást majd egy összehivandó közgyülés decretálhatván. Mindezt különben csak azért emlitjük fel, mert a dolgot a „Hon" szóba hozta; s ha más irótársunk tenné meg a kezdeményezést, ki az elömunkálatokkal gyorsabban készülhet el, a közügy iránti tekintetből szivesen csatlakozunk hozzá." Mindezekből látható, hogy a megpenditett eszme körül többek nézete találkozott, felesleges mondanunk, hogy journalistáink társadalmi állásának javitása, illetőleg biztositása azok szellemi müködésére is üdvös kihattással leend, s igy e tulajdonkép a hirlapirók magán ügye közvetve az olvasó közönség érdekét is elömozditandja, s hisszük, hogy azok lelkesebbjei is fel fogják. karolni

— **Thiersnek magas kort** jósolnak, mert ösei is mind igen öregen hunytak el. Thiers nagyapja, marseillesi ügyvéd 1795 ben 84 éves korában halt meg. A Thiers nagyanyja 80 éves korában. Atya 80 éve korában, anyja is ugyan e korban, ugy testvérei, sőt rokonai is hosszu életüek. Van pedig még egy élő napája, a ki 90 éves. Ezek után indokolva Thiersnek is hosszu életet jósolnak azok, kik e család tagjainak, a majdnem hagyományos megöregedési történetét ismerik.

— **Párisi fényképek**. Ez áruczikk most rendkivüli kelendőségnek örvend, a mennyiben a commune rombolásait örökiti meg; igy olvassuk a Constitutionelben, hogy Angliába a Vendome szobor fényképe 150,000 példányban, a pénzügyérségi palotáé 50,000 s a városházé 200,000 példány ban vitetett be. Amerika a Vendome szobor fényképét 300,000 s a városházét 250,000 példányban, Németország pedig amazt 200,000, ez utóbbit 20,000 példányban rendelte meg.

— **Bálint Gábor**, az academiai és kormányköltségen keletre kiküldött fiatal orientalista, jun. 21-röl levelet irt Kazánból egy pesti barátjához. Utazása vázlatát megszándékozi, irni s Vámbérynek elküldeni. Kazánban első utja az egyetem rectorához vezette, kitől megakarta kérdeni, hogy az egyetemen tanulhatná e a mongol nyelvet? Az egyetemen ilyen tanár nem lévén, a lelkész-akademián talált egy mongolul tanitót. Kazán igen alkalmas hely az orosz, tatár, csuvasz és cseremisz nyelvek tanulmányozására is. Meglátogatta a tanár is iskolákat is meghallgatta a tatár iftak számjegy szerinti éne-két, melyről azt irja, hogy igen jól ment, kivált az „ej Rhudai dsaslika" kezdetü dal. Magában a városban nem kapván alkalmas szállást, egy kül-városi nyaralóban lakik. E külvárost „arczkaja polyának nevezik, mi „votják mezöket" jelent." Sze-gényeknek — ugymond — csak a nevök maradtmeg." Leveleit poste restante kéri küldetni, más-kép nem kapja meg, mert „ezek a muszkák nem igen tudnak más betüket olvasni, mint csak a magukét", az idegen feliratu leveleket félre teszik s ha valaki levelet keres, eléje tálalják, az egész csomagot, válogassa ki belöle a magáét. Az ö általa irt leveleket nem veszik föl, ha föl nem irja a czimet oroszul is. Oszre, azt hiszi, elkészül a szükséges nyelvekkel s akkor Asztrakánba indul. Azt irja, hogy Kazánban jun. 18-án folyvást esett a hó.

⁂ **Kimutatás** a „Károlina" országos kórodában junius havában ápolt betegekről. Belbetegségekkel: Május hó végével maradott 22 férfi, 15 nő, összesen 37; juniusban felvétetett 35 férfi, 16 nő, összesen 51; ezekből meggyógyult 39 férfi, 16 nő, összesen 52; gyógyulatlan 1 férfi, 1 nő, összesen 2; meghalt 4 férfi, 4 nő, összesen 8. Juliusra ápolás alatt maradott 13 férfi, 10 nő, összesen 23. — Külbetegségekkel: Május végével maradott 33 férfi, 16 nő, összesen 49; juniusban felvétetett 47 férfi, 19 nő, összesen 66; meggyógyult 37 férfi, 12 nő, összesen 49; gyógyulatlan 1 férfi, 2 nő, összesen 3; meghalt 2 férfi, 1 nő, összesen 3. Juliusra ápolás alatt maradott 40 férfi, 20 nő, összesen 60; junius hó végével ápolás alatt maradott 53 férfi, 30 nő, összesen 83. Jegyzet: Junius hóban az összes ápoltak száma 137 férfi, 66 nő, összesen 203; ezekből meggyógyult, gyógyulatlan és meghalt 84 férfi, 36 nő, összesen 109; ápolás alatt maradott juliusra 53 férfi, 30 nő, összesen 83. Nagyobb mértékben uralkodó betegségek voltak: tüdő- és hökhurut, tüdölob, váltóláz, hagymáz, csuz, fekélyek. — Kolozsvártt julius 3-ikán 1871. Dr. Szőcs, h. főorvos.

⁂ (**Necrolog**) Vajna Sándor országos ügyvéd — mint végrendeleti végrehajtó mélyen megilletödve tisztelettel jelnti, hogy özvegy Pfenningsdorf Antalné született **Czikéli Anna**, életének 72-ik évében, özvegységének harmadik havában, huzamosb idő óta emésztő aszkórban, a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után, folyó hó 1-ön estvéli 8 órakor meghalt. Az idvezült nő alig három hónappal élte túl elhunyt férjét s követte öt, — hogy kivel az életnek örömét és fájdalmát 50 éven át oly hiven megosztá, azzal együtt aludhassa a sir örök álmát. Az idvezült nemes lelkü nőben a családiéletnek és rendes háztartásnak egy ragyogó csillaga hunyt alá, ki mindig örök vidám kedélyivel teljesitette köre teendöit. Szép lelkének emelkedettségét tanusitja végintézkedése, melyben összes vagyonát üdvös alapitványokra, jótékony czélokra, távoli rokonaira, számos jó embereire vagy azoknak gyermekeire hagyta hátra. Ő méltán kiérdemelte, hogy emléke áldva legyen s neve mindig tiszteletben tartassék. Az üdvezültnek hült tetemei folyó hó 3-án délután 4 órakor a rom. catholica anyaszentegyház gyászertartása szerint a belközép utczai saját házától a közteme tőben lévő családi sirboltba elhelyeztettek. — Lelkéért pedig az engesztelő szent mise áldozatok ugyan e hó 4-én délelötti 10 órakor a Plebania nagy temlomában az Egek Urának bémutattattak, — Béke poraira!

T. és felelős szerkesztő K. PAPP MIKLOS.

Nyilttér. *)

A „Magyar Polgár" 141-ik számában Beder Károly aláirásával nyilttérben megjelent czikkére az olvasóközönséggel szemben csak annyit vagyok bátor nyilvánitani, hogy az abban előadott körülmények alaptalanok és koholtak és az egész czikk tartalma nem egyéb, mint roszakaratu ráfogás; különben ellene sérelmem orvoslása végett illetéken helyen a kellő lépést megtettem, melynek eredményét moralis kötelességemnek fogom tartani a maga idejében ugyanezen lapban közleni.

Nagy-Enyed, julius 3. 1871.

Velicann Sándor,
törvényszéki ülnök.

A Biasini gyorskocsi menetrendje junius 20-tól következöleg változott.

Kolozsvárról Deésre, minden nap reggeli 8 órakor. **Deésről Kolozsvárra**, mindennap délutáni 1 órakor. 1 hely ára **30** font szabad podgyászszal Szamosujvárig **2** frt **40** kr., Deésig **3** frt **20** kr. — **Kolozsvárról Maros Vásárhelyre**, minden vasárnap, kedden és csütörtökön reggeli 6 órakor, **M.-Vásárhelyről Kolozsvárra** minden hétfön, szerdán és pénteken reggeli 6 órakor 1 személy **6** frt **90** kr. — **Kolozsvárról Torda- Nagy-Enyed- és Károly-Fejérvárra**, naponta délután 3 órakor **Károly-Fejérvárról Kolozsvárra** naponta délután 3 órakor. 1 hely ára Tordáig **2** frt, Nagy-Enyedig **4** frt **20** kr, K. Fehérvárig **5** frt **60** kr. — Kolozsvár és Dés közötti utasok, ha menet jövet váltanak jegye 10% árleengedésbe részesülnek.

*) E rovat alatti megjelenő czikkért a szerkesztőség semmi felelősséget sem vállal. Szerk. —